

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/344/2021
Identifikačné číslo spisu:	6117248938
Dátum vydania rozhodnutia:	19.07.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6117248938.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. Z., narodeného XX. A. XXXX, D., D. Y. XXX, proti žalovanému U. O. Y., Z., narodenému XX. W. XXXX, S., G. XXX/XX, zastúpenému JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Košice, Štúrova č. 20, o zaplatenie 11 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4C/27/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2021 sp. zn. 2Co/14/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2021 sp. zn. 2Co/14/2020 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu v časti úroku z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 11 000 eur od 14.12.2017 do zaplatenia a v súvisiacom výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Dovolanie vo zvyšnej časti o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 08. októbra 2019 č. k. 4C/27/2018-138 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 11 000 eur s prísl. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých sa rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, žaloba žalobcu je dôvodná. Uviedol, že titulom zmluvy o pôžičke žalovaný doposiaľ požičanú sumu nevrátil, aj napriek tomu, že bol vyzvaný na plnenie z tejto pôžičky. Existencia pôžičky medzi stranami nebola sporná a túto potvrdzovala aj listina označená ako uznanie dlhu z 26.11.2015 s tým, že požičanú sumu sa žalovaný zaviazal zaplatiť do 31.12.2015. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalovanej strany vo vzťahu k dohode o uznaní dlhu ani, že touto sa mali riešiť vzťahy údajného nedoplatku - vyčíslených nákladov spoločnosti

voči Sociálnemu domu ANTIC, s.r.o. Bardejov. Za preukázanie opaku by súd prvej inštancie považoval písomnú listinu, dohodu o zániku časti záväzku žalovaného voči žalobcovi, spôsobom ako to prezentoval a ako to nepriamo potvrdila svedkyňa, ak by táto listina bol vyhotovená v písomnej forme, aj keď pôžička sama o sebe nemusí byť vyhotovená v písomnej forme, ak bolo vo veci v písomnej forme vyhotovené uznanie dlhu, v tejto forme mala byť realizovaná aj dohoda o zániku časti záväzku žalovaného z titulu pôžičky, čo však preukázané nebolo. Súd prvej inštancie zdôraznil, že zmluva o pôžičke nevyžaduje osobitnú písomnú formu, túto je možné uzavrieť aj ústne a žalovaná strana do tohto konania zahrňovala aj údajné nezrovnalosti strán sporu v súvislosti s výstavbou Sociálneho domu ANTIC, avšak túto obranu súd prvej inštancie neakceptoval. Nemal za preukázané, aby išlo o pôžičku medzi spoločnosťami strán sporu ELEKTROMONT J. M. P., s.r.o., voči Sociálnemu domu ANTIC, s.r.o., Bardejov. Pokiaľ ide o predmet konania, tento je vymedzený pôžičkou vzťahu občianskoprávného medzi žalobcom a žalovaným a žalovaný aj prijatie tejto pôžičky nespochybnil. Stavebné práce na Sociálnom dome ANTIC n.o., Bardejov, patria do roviny obchodnoprávných vzťahov a nesúvisia s týmto konaním. Súd prvej inštancie poukázal aj na ust. § 558 Občianskeho zákonníka. Poskytnutie pôžičky a uznanie dlhu bolo vykonané v jeden deň 26.11.2015, strany sporu sa dohodli na poskytnutí pôžičky a toto preniesli aj do písomnej formy uznania záväzku žalovaného. Súd prvej inštancie preto žalobe vyhovel aj s príslušenstvom pohľadávky a o trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalovaného, rozsudkom z 26. januára 2021 sp. zn. 2Co/14/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu 11 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 11 000 eur od 14.12.2017 do zaplatenia; v prevyšujúcej časti rozsudok zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol; a priznal žalobcovi vo vzťahu k žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol, že žalobca v priebehu konania (po spochybňovaní žalovaným listiny označenej ako uznanie dlhu podľa § 588 OZ, k podpisu ktorej došlo až po reálnom uzatvorení zmluvy o pôžičke) opakovane zdôrazňoval, že predmetom sporu je vrátenie pôžičky v sume 11 000 eur na základe zmluvy zo dňa 26.11.2015. Skutočnosť, že medzi stranami konania došlo k uzatvoreniu tejto zmluvy s reálnym odovzdaním uvádzanej istiny, nepoprel ani žalovaný. Rovnako je zrejmé, že v prípade tejto zmluvy išlo o reálny kontrakt medzi žalobcom a žalovaným ako fyzickými osobami a nie o iný, obchodnoprávny vzťah medzi spoločnosťou žalobcu a neziskovou organizáciou, ktorej štatutárnym zástupcom je žalovaný a ktorý súvisel s realizáciou stavebnej činnosti v prospech Sociálneho domu ANTIC. Podľa odvolacieho súdu nebola preukázaná obrana žalovaného o zrušení časti záväzku zo spomínanej zmluvy o pôžičke dohodou strán tak, ako to predpokladá § 572 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka. Žalobca popieral existenciu takejto dohody a vylúčil v tejto súvislosti akékoľvek stretnutie so žalovaným. Pokiaľ ide o výpoveď svedkyne A. D. Y., je zrejmé, že ide o zamestnankyňu a zároveň blízku príbuznú žalovaného, aj z tohto aspektu je potrebné hodnotiť jej výpoveď, ktorá naviac bola vyjadrená len vo všeobecnej rovine (...žalobcovi boli vyčíslené náklady vo výške cez 7 000 eur, ...žalobca to uznal...) a z jej obsahu nemožno vyvodiť nepochybný záver, že žalobca skutočne súhlasil so zrušením časti záväzku žalovaného, či zaplatením zvyšku dlhu v bližšie nekonkretizovaných splátkach, pokiaľ ide o ich prípadnú výšku a obdobie. Súd prvej inštancie preto správne uzavrel, že z titulu preukázanej zmluvy o pôžičke zo dňa 26.11.2015 je daná povinnosť žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 11 000 eur. Ako už bolo uvádzané, predmetom sporu je vrátenie pôžičky, táto zmluva nebola stranami konania uzatvorená v písomnej forme a nebola preukázaná nepochybná dohoda o dobe splnenia tohto dlhu (podľa žalobcu nejde o nárok z dohody o uznaní dlhu, ale zo zmluvy o pôžičke). Rovnako žalovaný nepreukázal dohodu účastníkov zmluvy o ponechaní doby plnenia na jeho vôľu a aby v dôsledku toho išlo o predčasné uplatnenie nároku. Za tejto situácie žalovaný bol povinný plniť po tom, čo ho žalobca o to požiadal (§ 563 OZ). Z obsahu spisu nevyplýva, že by predžalobná výzva žalobcu na plnenie sa dostala do dispozičnej sféry žalovaného a ktorá bola naviac zasielaná na inú než aktuálnu adresu žalovaného. V tomto prípade je potrebné za výzvu na plnenie považovať žalobu, ktorá bola žalovanému doručená dňa 13.12.2017, nasledujúcim dňom sa žalovaný dostal do omeškania a žalobcovi od tohto obdobia patrí nárok na úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov. So zreteľom na všetky tieto

dôvody odvolací súd rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu 11 000 eur s úrokom z omeškania od 14.12.2017 do zaplattenia potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP a v prevyšujúcej časti rozsudok, pokiaľ ide o príslušenstvo prisúdenej pohľadávky, zmenil (§ 388 Občianskeho zákonníka) tak, že v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2.2. O trovách celého konania strán sporu bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a nasl. CSP. Žalobca so zreteľom na výsledok konania o veci mal neúspech len v nepatrnnej časti, preto mu patrí náhrada trov konania vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

3.1. Žalovaný poukazoval na rozdielnosť výrokov o úrokoch z omeškania z dôvodu, žetieto sú explicitným vyjadrením rozdielnosti skutkových záverov okresného a odvolacieho súdu ohľadom obsahu zmluvy o pôžičke. Zatiaľ čo okresný súd považoval obsah uznania dlhu, vrátane lehoty splatnosti dlhu, za obsah zmluvy o pôžičke, odvolací súd dospel, zjavne, k odlišnému skutkovému zisteniu, keď obsah zmluvy o pôžičke neodvodzoval od písomnosti označenej ako uznanie dlhu, ale vytvoril si svoju vlastnú konštrukciu a to, že je nesporné z vykonaného dokazovania, že k odovzdaniu peňazí došlo, že išlo o pôžičku, pričom v konaní nebolo preukázané, že by medzi účastníkmi tohto právneho úkonu došlo k dohode o splatnosti dlhu, pričom na tieto skutkové zistenia aplikoval ust. § 563 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Je teda nesporné, že odvolací súd dospel k iným skutkovým zisteniam ako okresný súd v otázke obsahu zmluvy o pôžičke, vrátane jej obsahu vzťahujúceho sa k splatnosti dlhu žalovaného. Na uvedené pochybenie odvolacieho súdu nadväzuje porušenie povinnosti odvolacieho súdu vyzvať strany k možnému použitiu zákonného ustanovenia, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité (§ 382 CSP). Za týchto okolností je rozhodnutie odvolacieho súdu nielen prekvapujúce, ale je aj priamo porušením práva žalovaného, vyjadriť sa k možnému použitiu zákonného ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka, v kontexte vykonaného dokazovania, zohľadňujúc pri tom aj to, čo strany konania v rámci prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, uplatnili (okrem iného aj to, že žalobca nikdy netvrdil, žeby doba splatnosti jeho pohľadávky nebola dohodnutá).

3.2. Dovolateľ ďalej uviedol, že odvolací súd pri hodnotení dôkazov nebral zreteľ na výpoveď svedkyne, A. D. Y., ktorá potvrdila tvrdenia žalovaného o tom, že medzi žalobcom a žalovaným došlo v novembri 2017 k stretnutiu, na ktorom došlo k dohode o zrušení záväzku žalovaného voči žalobcovi v rozsahu 7 000 eur, pričom zvyšnú časť záväzku mal žalovaný uhradiť žalobcovi v splátkach, ktorých lehota a výška bola ponechaná na vôľu žalovaného. Odvolací súd spochybnil hodnovernosť svedeckej výpovede A. D. Y. konštatovaním, že ide o zamestnankyňu a blízku príbuznú žalovaného, bez toho, aby existoval akýkoľvek konkrétny dôkaz, ktorý by pravdivosť svedeckej výpovede A. Y. spochybňoval. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v jeho napadnutej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania, zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť

samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolateľ namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, resp. nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov. Najmä poukazoval na to, že pri hodnotení dôkazov odvolací súd nebral zreteľ na výpoveď svedkyne, A. D. Y., nakoľko spochybnil hodnovernosť jej svedeckej výpovede.

10. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/212/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

10.1. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

10.2. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

10.3. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom podľa názoru odvolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

10.4. Odvolací súd v danej veci vyhodnotil, že pokiaľ ide o výpoveď svedkyne A. D. Y., bolo zrejmé, že ide o zamestnankyňu a zároveň blízku príbuznú žalovaného, aj z tohto aspektu bolo potrebné hodnotiť jej výpoveď, ktorá navyše bola vyjadrená len vo všeobecnej rovine a z jej obsahu nemožno vyvodiť nepochybný záver, že žalobca skutočne súhlasil so zrušením časti záväzku žalovaného, či zaplatením zvyšku dlhu v bližšie nekonkretizovaných splátkach, pokiaľ ide o ich prípadnú výšku a obdobie. Ako už

odvolací súd uviedol, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

10.5. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia týchto dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

10.6. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

11. Žalovaný vo svojom dovolaní namieta aj prekvapivosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v potvrdzujúcej časti ohľadne úroku z omeškania a to v zmysle § 420 písm. f) CSP, pričom odvolací súd vec posudzoval podľa iných ustanovení než prvoinštančný súd, avšak bez toho, aby sa mohol dovolateľ k aplikácii týchto ustanovení akokoľvek vyjadriť.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (por. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

15. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

16. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (viď aj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2018, sp. zn. 7Cdo/1/2018).

17. Dovolací súd uvádza, že z odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie je zrejmé, že súd prvej

inštancie o použití ust. § 563 Občianskeho zákonníka, vzhľadom na svoje skutkové zistenie, že splatnosť dlhu mala byť dohodnutá do 31. decembra 2015, nezvažoval a ani dané ustanovenie Občianskeho zákonníka nepoužil. Žalobca sa v priebehu konania pred okresným súdom, ale ani vo svojom vyjadrení k odvolaniu, nedomáhal použitia tohto zákonného ustanovenia a nepredložil ani tvrdenie, žeby doba splatnosti dlhu žalovaného nebola dohodnutá, a žeby mal z tohto dôvodu žalovaný plniť prvého dňa po tom, čo ho veriteľ o plnenie požiadal.

18. Teda z uvedeného vyplýva, že v predmetnej veci ust. § 563 Občianskeho zákonníka nebolo aplikované v konaní pre okresným súdom ani jeho možná aplikácia nebola posudzovaná, ani sa žiadna zo strán pred rozhodnutím odvolacieho súdu tejto aplikácii nedomáhala, a zároveň žiadna zo strán nemala procesnú možnosť sa k použitiu tohto zákonného ustanovenia vyjadriť.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené má dovolací súd za to, že odvolací súd založil predmetný spor v napadnutej časti na iných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie, pričom tieto iné právne závery boli pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Dovolací súd preto pristúpil k šetreniu, či zo strany odvolacieho súdu došlo k splneniu tzv. manudukčnej (poučovacej) povinnosti vyplývajúcej z § 382 CSP. Podstatou tejto povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že odvolací súd takto nepostupoval, túto povinnosť si nesplnil, v dôsledku čoho dovolateľ v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat' správnosť tohto „nového“ právneho názoru zaujatého až v poslednom odvolacom konaní. Týmto nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

20. V preskúmvanej veci teda dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu vo vzťahu k namietanej prekvapivosti v potvrdzujúcej časti ohľadne úroku z omeškania vykazuje znaky namietaného nesprávneho procesného postupu vyplývajúceho z § 420 písm. f) CSP.

21. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2021 sp. zn. 2Co/14/2020 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu v časti úroku z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 11 000 eur od 14.12.2017 do zaplatenia, a v súvisiacom výroku o trovách konania, a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Keďže ostatné dovolacie námietky žalovaného z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP neboli spôsobilé založiť prípustnosť dovolania, dovolací súd dovolanie žalovaného vo zvyšnej časti ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.